

HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO HAMKORLIKNI
YO'LGA QO'YISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI VA MAQSADLARI

Xalmuratova Aymeken Orinbaevna

Магистрант QMU

Prezident yangi ish o'rinlari yaratish bo'yicha rejalar mavjud salohiyatga mos emasligini ta'kidlab, bu boradagi qo'shimcha imkoniyatlarni ko'rsatib o'tdi. Davlat rahbari bu boradagi katta imkoniyatlardan biri turizm ekanini ta'kidladi. Qoraqalpog'istonda turizmni, ayniqsa, uning eko, etno, ziyorat yo'nalishlarini rivojlantirish bo'yicha dastur ishlab chiqish, turizm klasteri tashkil etish va sohaga xorijiy ekspertlarni jalb qilish yuzasidan topshiriq berildi. Nukus aeroportini rivojlantirish va aviaqatnovlarni ko'paytirish, yangi mehmonxonalar qurish, muzeylarni modernizatsiya qilish, yo'l bo'yi xizmatlarini kengaytirish vazifalari ko'rsatib o'tildi. Qoraqalpog'istonda ishlab chiqarish, qishloq xo'jaligi, turizm va boshqa xizmatlar eksport hajmini 160 million dollarga yetkazish maqsad qilingan. Qayd qilinishicha, bugungi kunda Qoraqalpog'iston aholisi 2 million nafardan oshdi. Har yili mehnat bozoriga 50 ming kishi kirib keladi. Davlat rahbari ularni zamonaviy kasb-hunarlariga o'qitib, daromadli ish va munosib yashash sharoitlari bilan ta'minlash kerakligiga e'tibor qaratdi. 2024 yilda hududga 2 milliard 100 million dollar xorijiy investitsiya jalb etilishi mo'ljallangan. Buning evaziga sanoatda 206 ta, xizmat ko'rsatish sohasida 240 ta, qishloq xo'jaligida 34 ta investitsiya loyihasi amalga oshiriladi. Ularda 13 mingga yaqin ish o'rnini ochiladi

So'nggi yillarda turizm va madaniy meros ob'ektlarining infratuzilmasini yaxshilash, bu boradagi ishlarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq, yaratilgan qulayliklarga qaramay, bugungi kunda bu borada amalga oshirilayotgan ishlar talab darajasida amalga oshirilmayapti. Shuni ta'kidlash kerakki, Hurmatli Prezidentimiz tomonidan hukumat tashqi turizmdagi vaziyatni ko'rib chiqish, mavsumga tayyorgarlik ko'rish va shaharlarni tozalash bo'yicha bir qator topshiriqlar berildi. Shunga qaramay, ko'plab tadbirkorlar bu borada ishlarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha kundalik ehtiyojlarni qondirishda bir qator kamchiliklarga yo'l qo'ymaydilar.

Qoraqalpog'iston Respublikasida 2022 yilda shahar va tumanlarda turizm bo'yicha amalga oshirilishi belgilangan 6 ta yo'nalish ishga tushirilmagan, 2023 yilga mo'ljallangan 31 ta turizm yo'nalishida hozircha hech qanday ishlar amalga oshirilmagan.

Shular bilan bir qatorda, shahar va tumanlarda turizmga ko'proq fuqarolik subyektlarini jalb qilish bo'yicha o'rnatilgan qoidalar bo'yicha, ular bilan birgalikda har xil turdagi parklar va komplekslarni rivojlantirish belgilangan bo'lsa-da, bu boradagi ishlar ham talab darajasida amalga oshirilmayapti. Bundan tashqari, turizm sohasida kadrlar tayyorlash va ularning malakasini oshirishga yetarlicha e'tibor berilmaganligi, shuningdek, festival va madaniy ilovalar bo'yicha tadbirlar chet ellik sayyohlarni jalb qilishda davom etayotganligi e'tiborga olinmoqda. Bundan tashqari, turizm sohasida kadrlar tayyorlash va ularning malakasini oshirishga yetarlicha e'tibor berilmaganligi, shuningdek, festival va madaniy ilovalar bo'yicha tadbirlar chet ellik sayyohlarni jalb qilishda davom etayotganligi

e'tiborga olinmoqda .Yuqoridagilar bilan bir qatorda , bu yil Qoraqalpog'iston Respublikasiga 80 mingga yaqin xorijlik sayyohlarni olib kelish va turizm eksportini 25 million dollarga yetkazish rejalashtirilgan .

Shu bilan bir qatorda, bugungi kunda madaniy meros ob'ektlarini saqlab qolish va ularning turistik imkoniyatlaridan samarali foydalanish bo'yicha amalga oshirilgan ishlar ham talab darajasida emas. Shu bilan birga, arxeologik madaniy meros ob'ektlarini ilmiy jihatdan o'rganish bo'yicha ishlarni ham amalga oshirish shart emas. Bunday obyektlarda ilmiy izlanishlarni amalga oshirish orqali ularni saqlab qolish, himoya qilish va targ'ib qilish orqali turizmni rivojlantirishga erishish mumkin edi.

Ushbu masalalarni hal qilishda xorijiy tajribadan foydalangan holda Xitoyning yirik turistik mehmonxonalari vakillari bilan Qoraqalpog'iston Respublikasi turistik mehmonxonalari vakillari o'rtasida tajriba almashmaslik talablari qo'llaniladi. Xususan, Xitoy Xalq Respublikasining turizm sohasida xizmat ko'rsatuvchi Travel to Central Asia, Urumqi Rubber Trade Events va Soluxe Travel turistik kompaniyasi vakillari delegatsiya Qoraqalpog'istonning sayyohlik salohiyati va yaratilgan imkoniyatlari bilan yaqindan tanishish uchun Qoraqalpog'istonga tashrif buyurdi. Chuningdek Germaniya, Janubiy Koreya, Yaponiya va Turkiyadan mutaxassislarni taklif etib, yoshlarni chet tili, axborot texnologiyalari, dizayn, mehmonxona xizmati kabi 17 turdagi zamonaviy kasblarga o'qitish muhimligi ta'kidlandi.

Chuningdek:

- ➔ O'zbekistonga tashrif buyurgan xorijiy turistlar soni 3 baravarga oshgan
- ➔ O'zbekistonning turistik salohiyatini jahonga targ'ib qilish uchun 100 mlrd so'm ajratiladi
- ➔ Mahalliy aviareyslar soni 2 baravar oshiriladi
- ➔ Prezident: Sayyohlarning O'zbekistonda bir kun ko'proq qolishi yillik turizm eksportini 300 mln dollarga oshiradi
- ➔ Viloyat hokimlari va elchilar 7 mln xorijiy va 15 mln ichki sayyohlarni jalb qilishi belgilandi

Bozorlarimizning sotuvchi va xaridorlar, turistlar uchun qulayligini oshirish lozimligi qayd etildi. Bozorlarda sayyohlar uzoq ushlanib qolmayotgani, ayrim bozorlardagi kirib-chiqishdagi noqulayliklar, tirbandlik aholi va sayyohlar e'tiroziga sabab bo'layotgani ta'kidlandi. Shu munosabat bilan bozorlarimizni turistlar kunlab vaqtini o'tkazishi mumkin bo'lgan majmualarga, mamlakatimizning "tashrif qog'ozi"ga aylantirish muhimligi ta'kidlandi. Milliy madaniyatimizni aks ettirgan yangi zamonaviy bozor komplekslari loyihasini ishlab chiqish topshirildi.

Mamlakatimizga sayyohlar oqimini yanada oshirish uchun mehmonxona va mehmon uylarini ko'paytirish lozim. Bu borada Parkentdagi Kumushkon, Hisarak, So'qoq, Boshqizilsoy, Changi, Zarkent, Boyqozon mahallalarida turizm maskani tashkil etish. Xonobod shahri, Boysun, Baxmal, Forish, Angren va Ohangaronda ham turizm maskanlari master rejasini tayyorlash. Omonxona, Maydanak kabi turistik ob'ektlar infratuzilmasini yaxshilashga 30 million dollar yo'naltirish, turizm ob'ektlariga olib boruvchi yo'llar infratuzilmasiga qo'shimcha 200 milliard so'm ajratishga qaror qilindi.

Yo'llarni ta'mirlash bilan birga, ular atrofida kompleks xizmatlarni rivojlantirishda yangicha yondashuv zarur. Turizm ob'ektiga olib boradigan qaysi yo'l ta'mirlanayotgan bo'lsa, o'sha yo'l bo'yida savdo va servis shoxobchalarini joylashtirish bo'yicha master rejalari ishlab chiqiladi va tadbirkorlarga beriladi, aholi va turistlar uchun qulay marshrutlar ishlab chiqilib, jamoat transporti yo'lga qo'yiladi, xostel va mehmon uylari tashkil qilinadi.

ADABIYOTLAR:

1. Каленов, К., & Юлдашева, А. (2024). ТУРИЗМНИ ДОЙИМИЙ РИВОЖЛАНТИРИШДА ТРАНСПОРТ СОҶАСИНИНГ ИСТИҚБОЛЛАРИ. *PEDAGOGICAL SCIENCES AND TEACHING METHODS*, 3(30), 15-18.
2. Kalenov, K., & Ganieva, E. (2024). Respublikamizda turizm sohasini doyimiy rivojlantirishda transport xizmatini takomillashtirish. *Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan*, 2(2), 333-337.
3. Каленов, К. Т. (2014). ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ НОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ В ОБЛАСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО СТРАХОВАНИЯ. *The Way of Science*, 51.
4. Каленов, К. (2021). АГРАР СОҶАДА СУҒУРТА ХИЗМАТЛАРИНИ ЙУЛГА ҚУЙИШНИНГ ЖАҶОН ТАЖРИБАСИДАН ФОЙДАЛАНИШ. *Economics and education*, (4), 343-347.
5. Tlegenovich, K. K., Istamovich, R. N., & Baxadirovna, U. R. (2024). Modern Trends and Factors of Financial Development of the Agricultural Sector in the Republic of Karakalpakstan, Taking Into Account Agricultural Insurance. *Information Horizons: American Journal of Library and Information Science Innovation (2993-2777)*, 2(1), 97-101.
6. Kalenov, K., & Utemuratova, R. (2024). Information necessary for the distribution of liability between partners in export cargo logistics services insurance the Republic of Uzbekistan. *Modern Science and Research*, 3(1). Kalenov, K., & Utemuratova, R. (2023). QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA XATARLARINI O'ZARO SUG'URTALASH JAMIYATLARI TASHKIL ETISH ORQALI SUG'URTALASHNING HORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH. *Евразийский журнал академических исследований*, 3(3 Part 2), 100-105.
7. Каленов, К. Т. (2021). Тенденции и факторы финансового развития аграрного сектора с учетом агрострахования в республике Каракалпакстан.
8. Каленов, К. Т., & Калимбетов, Б. И. (2022). Экономическое развитие аграрного сектора сложно экологических зон: на примере республики Каракалпакстан. In *Экономическое развитие России: точка баланса в мировой экосистеме и инфраструктура будущего* (pp. 123-129).
9. Каленов, К. (2021). Использование мировой практики отключения страховых услуг в аграрной сфере. *Экономика И Образование*, (4), 343-347.

10. Kalenov, K. T., Kalbaeva, I. E., & Koblanov, Z. K. (2014). PROSPECTS FOR LIVESTOCK INSURANCE IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *The Way of Science*, 16.
11. Каленов, К. Т. АЎЫЛ ХОЖАЛЫҒЫ КӘРХАНАЛАРЫНДА ҚАМСЫЗЛАНДЫРЫҰ ХЫЗМЕТЛЕРИН КЛАССИФИКАЦИЯЛАҰ ТИЙКАРЫНДА ЖОЛҒА ҚОЙЫҰ. *МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН КАРАКАЛПАКСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ БЕРДАХА*, 184.
12. Tursynbaevich, A. R., Tlegenovich, K. K., & Kairatovich, K. Z. (2023). CHINA URGANISH MARKET AND EXPORT KILINADIGAN VILLAGE HOUSEHOLD PRODUCTS INSURANCE PRODUCTS. *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE*, 2(5), 1-7.
13. Адильчаев, Р. Т., Каленов, К. Т., & Узаков, Р. М. (2021). ТЕНДЕНЦИИ И ФАКТОРЫ ФИНАНСОВОГО РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА С УЧЕТОМ АГРОСТРАХОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН. In *Управление в XXI веке-проблемы и перспективы* (pp. 302-310).